



## RÄTTEN

Hovrättslagmannen Ragnar Palmkvist, hovrättsrådet Marie Skåninger, referent, och rådmannen Kristina Wirdemark

## FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Philip Stålhandske

## PARTER

### Klagande

Arne Gavelin, [REDACTED]  
[REDACTED]  
[REDACTED]

Ombud: Juristerna Henrietta Cahn, Lisa Hyder och Olivia Möller  
Centrum för rättvisa  
Box 2215  
103 15 Stockholm

### Motpart

Staten genom Justitiekanslern  
Box 2308  
103 17 Stockholm

Ombud: [REDACTED]

Samma adress

## SAKEN

Skadestånd; nu fråga om avvisning av bevisning m.m.

## ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom 2022-04-21 i mål T 5920-21

Ångermanlands tingsrätt har i ett interimistiskt och ett slutligt beslut anordnat förvaltarskap för Arne Gavelin utan att de medicinska förutsättningarna för ett förvaltarskap förelåg. Tingsrätten upphävde förvaltarskapet i december 2019, ungefär ett år efter att det ursprungligen hade anordnats. Under tiden som Arne Gavelin var ställd under förvaltarskap sålde förvaltaren vissa av hans tillgångar samt påbörjade

försäljningen av andra. Arne Gavelin ålades även att betala vissa kostnader för förvaltarskapet.

Arne Gavelin väckte under våren 2021 talan mot staten i Stockholms tingsrätt och yrkade bland annat 262 994 kr i skadestånd. Han gjorde gällande att Ångermanlands tingsrätts handläggning av förvaltarskapsärendet var behäftad med brister inom sju olika områden, som alla utgjorde överträdelse av hans rätt till skydd för privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen.<sup>1</sup> Staten medgav en av dessa brister och ett lägre skadestånd än vad Arne Gavelin hade yrkat.

Stockholms tingsrätt fann i korthet att Ångermanlands tingsrätts handläggning på fem av de sju områden som Arne Gavelin hade pekat ut hade brustit på ett sådant sätt att det utgjorde en överträdelse av artikel 8 i Europakonventionen. Tingsrätten fann dock att utredningen av behovet av ett interimistiskt beslut och den medicinska utredningen inför det interimistiska beslutet inte hade varit bristande. Staten ålades att betala skadestånd till Arne Gavelin med 72 994 kr jämte ränta samt att ersätta en del av hans rättegångskostnader.

Arne Gavelin har överklagat Stockholms tingsrätts dom och har yrkat fullt bifall till sin talan samt full ersättning för sina rättegångskostnader. Staten har motsatt sig att tingsrättens dom ändras. Hovrätten har meddelat prövningstillstånd i målet.

Fråga har nu uppkommit om viss bevisning ska avvisas och om huvudförhandling ska hållas i målet.

Arne Gavelin har i hovrätten som ny bevisning åberopat ett tillsynsbeslut meddelat den 30 juni 2022 av Länsstyrelsen i Norrbottens län, aktbilaga 15, till styrkande av skäligheten av det begärda skadeståndet. Han har också begärt att huvudförhandling ska hållas i hovrätten.

---

<sup>1</sup> Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Staten har yrkat att den i hovrätten åberopade bevisningen ska avvisas och har motsatt sig att huvudförhandling hålls i hovrätten.

Parterna har i huvudsak anfört följande.

### **Staten**

Bevistemat för tillsynsbeslutet är allmänt hållet och staten ställer sig frågande till dess betydelse som bevis. Hur förvaltaren har skött sitt uppdrag och överförmyndarnämnden sin tillsyn är förhållanden utanför prövningen i det aktuella målet. Eventuella skadeståndsgrundande fel hos förvaltaren eller överförmyndaren kan därtill ligga till grund för ett skadeståndsanspråk mot förvaltaren eller kommunen. Det är därför olämpligt om frågor kring deras agerande förs in i aktuellt mål mot staten. Staten vitsordar att förvaltaren, mot Arne Gavelins vilja, genomförde försäljningar av fordon och värdepapper samt påbörjade försäljningar av fastigheter som ägdes av Arne Gavelin. Staten ifrågasätter inte heller att Arne Gavelin upplevt förvaltarskapet som mycket påfrestande.

De faktiska omständigheterna i målet är ostridiga. Hovrätten har endast att pröva om ytterligare delar av Ångermanlands tingsrätts handläggning utgör en överträdelse av artikel 8 i Europakonventionen samt det ideella skadeståndets storlek. Staten anser därför att målet i hovrätten kan avgöras utan huvudförhandling.

### **Arne Gavelin**

Det åberopade tillsynsbeslutet visar bland annat att förvaltaren sålde delar av Arne Gavelins egendom och att länsstyrelsen ifrågasätter ifall de av förvaltaren vidtagna åtgärderna har varit rimliga och för hans bästa. Detta har samband med vad han tidigare har anfört om sina faktiska upplevelser av tiden då han var felaktigt ställd under förvaltarskap. Beviset är av relevans för det ideella skadeståndets storlek.

Målet innefattar principiellt viktiga rättsfrågor som bör belysas vid en huvudförhandling, där parterna och rätten har möjlighet att reda ut eventuella oklarheter.

Efter föredragning fattar hovrätten följande

**BESLUT** (att meddelas 2023-02-27)

1. Hovrätten avslår statens avvisningsyrkande.
2. Huvudförhandling ska hållas i målet.

*Skälen för beslutet*

Enligt 35 kap. 7 § 1–3 rättegångsbalken, vilka i betydande utsträckning överlappar varandra, får bevisning avvisas, om den omständighet som parten vill bevisa är utan betydelse i målet, om beviset inte behövs eller om beviset uppenbart skulle bli utan verkan. Bestämmelsen är fakultativ och ska tillämpas restriktivt. Det står inte klart att det åberopade tillsynsbeslutet är utan betydelse i målet. Statens avvisningsyrkande ska därför avslås.

Hovrätten får, utan parts medgivande, avgöra ett mål utan huvudförhandling om en sådan förhandling är obehövlig (50 kap. 13 § tredje stycket rättegångsbalken). Bestämmelsen ska tolkas mot bakgrund av artikel 6 i Europakonventionen (jfr NJA 1997 s 121). Mot bakgrund av arten av de frågor som är föremål för prövning i målet är det inte lämpligt att avgöra målet utan huvudförhandling utan Arne Gavelins medgivande. Huvudförhandling ska därför hållas i målet.

Besluten kan inte överklagas särskilt.

Philip Stålhandske  
Protokollet uppvisat/